

Opinnäytetyö (AMK)

Ensihoitajakoulutus

2023

Riku Laisi & Sini Oja-Kaukola

Koulutusambulanssi – opetusensihoitajien kokemukset koulutusambulanssipilotista

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Ensihoitajakoulutus

2023 | 38 sivua, 10 liitesivua

Riku Laisi & Sini Oja-Kaukola

Koulutusambulanssi – opetusensihoitajien kokemukset koulutusambulanssipilotista

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää opetusensihoitajien kokemuksia koulutusambulanssipilotin toteutumisesta. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada tietoa pilotin eduista ja haasteista. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun ja Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa.

Opetusensihoitajien (n=5) kokemuksia koulutusambulanssipilotista selvitettiin teemahaastattelulla. Teemahaastattelut järjestettiin ennalta määrättyinä yksilöhaastatteluina. Haastattelussa käytettiin kolmen eri pääteeman pohjalta luotuja haastattelukysymyksiä. Tulokset analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Opinnäytetyön tutkimustulosten perusteella koulutusambulanssi on tuonut olemassa olevien työharjoittelumallien rinnalle mallin, joka opetusensihoitajien kokemusten mukaan aktivoi opiskelijaa sekä opetusensihoitajaa kehittymään useammalla eri oppimisen tavalla. Tulosten pohjalta esiintyi myös vaihtelevuutta. Kyseessä on pilottihanke ja vastaajia on vähän (n=5), joten lisätutkimusta aiheesta tarvitaan. Koulutusambulanssin mahdollisia jatkotutkimusaiheita ovat esimerkiksi potilasturvallisuus, opiskelijan oppiminen, opetusensihoitajan pedagoginen lisäkoulutus, henkilökohtainen kehittyminen ja jaksaminen koulutusambulanssiympäristössä.

Asiasanat: Koulutusambulanssi, ensihoito, ohjaus, oppiminen, työelämä, työharjoittelu

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Degree programme in emergency care

2023 | 38 pages, 10 pages in appendices

Riku Laisi & Sini Oja-Kaukola

Educational ambulance – a paramedic instructor's review of educational ambulance pilot

The purpose of the thesis was to find out paramedic instructors' experiences of the educational ambulance. The goal of the thesis was to discover the advantages and challenges of the educational ambulance pilot. The thesis was conducted as qualitative research in collaboration between Turku University of Applied Sciences and Rescue Services of Southwest Finland.

Semi-structured interview was used as a study method. The questions used in the interview were made on the basis of three main themes. The results were analyzed using inductive content analysis.

Based on the results of the thesis, the educational ambulance has brought a model alongside the existing practical training models, which according to the experiences of paramedic instructors, activates the student and paramedic instructors to develop in several different ways of learning. Further research is needed on this subject, as it's a pilot project and there are few respondents (n=5). Possible further research topics of the educational ambulance are for example patient safety, student learning, paramedic instructors' further pedagogical education, personal development and coping in the educational ambulance.

Keywords: Educational ambulance, prehospital emergency care, guidance, learning, working life, practical training

Sisältö

1 JOHDANTO	6
2 ENSIHOITOPALVELU	8
2.1 Ensihoitopalvelu Suomessa	8
2.2 Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen ensihoito	9
2.3 Potilasturvallisuus	10
2.4 CRM	10
3 ENSIHOITAJAKOULUTUS	12
3.1 Ensihoitaja AMK	12
3.2 Opiskelijan oppiminen työharjoittelussa	13
3.3 Opiskelijaohjaus	14
4 KOULUTUSAMBULANSSI	16
4.1 Koulutusambulanssihanke	16
4.2 Koulutusambulanssihankkeen tavoitteet	17
5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	18
6 PROSESSIN KUVAUS	19
6.1 Suunnitteluvaihe	19
6.2 Aineistonkeruu	19
6.3 Aineiston analysointi	20
7 TUTKIMUSTULOKSET	22
7.1 Koulutusambulanssihankkeen toteutuminen	22
7.2 Opiskelijoiden oppiminen opetusensihoitajan näkökulmasta	23
7.3 Opetusensihoitajan työ	25
8 POHDINTA	27
8.1 Eettisyys ja luotettavuus	27
8.2 Keskeisten tutkimustulosten tarkastelua	28
8.3 Johtopäätökset	32

Liitteet

Liite 1. Tiedote tutkittavalle

Liite 2. Haastattelukysymykset

Liite 3. Induktiivinen sisällönanalyysi

1 JOHDANTO

Koulutusambulanssi on Turun ammattikorkeakoulun ja Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen vuoden 2022 elokuussa käynnistämä pilottihanke. Se on ensimmäinen laatuaan Suomessa. Koulutusambulanssissa opetus tapahtuu oikeissa asiakastilanteissa yhdessä ensihoitajaopiskelijoiden ja toiminnasta vastaavien opetusensihoidtajien kanssa mahdollistaen ajantasaisten käytäntöjen opettamisen ja jatkuvan vastavuoroisen oppimisen. Hankkeella tuodaan sujuvuutta jo olemassa olevien työharjoittelumallien rinnalle ja mahdollistetaan enemmän harjoittelupaikkoja ensihoitajaopiskelijoille. (Turun ammattikorkeakoulu 2022.)

Terveystieteiden toiminnan on oltava laadukasta, potilasturvallista ja asianmukaisesti toteutettua (Terveystieteidenlaki 1326/2010, 8 §). Uuden kokeilu on hankeorganisaatioiden yhteinen tahtotila ja koulutusambulanssissa turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota koko hankkeen ajan (Koskela ym. 2022). Potilasturvallisuuden näkökulmasta kuitenkin mahdollista haittaa voi muodostaa ensihoitajaopiskelijoiden ja opetusensihoidajan muodostama poikkeava ryhmädynamiikka. Toiminnasta vastaava opetusensihoidtaja on vastuussa potilaan hoidosta ja kantaa mahdollisen riskin rajoitetusta opiskelijan valvonnasta ajoneuvonhallinnassa tai potilaan monitoroinnissa. (Böhmelt ym. 2019.)

Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulututkintojen ja alan vetovoiman säilyttämiseksi on kehitettävä houkuttelevuutta ja tällä hetkellä nähdään tarvetta osaamisen uudistamiselle, sillä nykyiset koulutus- ja urapolut eivät kaikilta osin muodosta toisiaan tukevia jatkumia. Näiden palvelujärjestelmän muuttuviin osaamistarpeisiin vastataan kehittämällä kehitys- ja innovaatiotoiminnan malleja (OKM 2023). Koulutusambulanssihanke vastaa osaltaan näiden mallien ja ensihoitaja AMK-tutkinnon sujuvuuden kehittämistä.

Ensihoitajakoulutuksessa käytännön työharjoittelulla on suuri rooli opiskelijan ammatillisuuden, osaamisen ja työelämätaitojen kehittämisessä. Työharjoittelupaikan tulisi mahdollistaa opiskelijalle mahdollisimman paljon

kehittäviä oppimiskokemuksia. Opiskelijaohjauksen tulisi vastata opiskelijan oppimistavoitteita yksilöllisesti ja tutkimuksissa on todettu ohjaajakoulutuksen parantavan ohjausosaamisen tasoa. Ohjaajan ja opiskelijan välinen suhde on avain menestyksekkäälle oppimiskokemukselle käytännön harjoittelussa. (Sohlman 2020.) Varsinais-Suomen hyvinvointialueen opiskelijaohjauksen laatua mittaavan CLES-kyselyn mukaan vuonna 2022 ohjatut terveystieteiden opiskelijat (n=2092) arvioivat opiskelijaohjauksen ja oppimisympäristön laadun tasolle 8.73 (asteikolla 1–10) vastausprosentin ollessa 47 % (Varha 2023).

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää opetusneuvojien kokemuksia koulutusambulanssiprojektin toteutumisesta. Tavoitteena on saada tietoa projektin eduista ja haasteista.

2 ENSIHOITOPALVELU

2.1 Ensihoitopalvelu Suomessa

Ensihoito on äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan hoidon tarpeen arviointia ja kiireellisen hoidon antamista ensisijaisesti hoitolaitoksen ulkopuolella sekä potilaan kuljettamista tarkoituksenmukaiseen hoitopaikkaan, mikäli tämä on tarpeen (Terveydenhuoltolaki 1516/2016, 40 §). Hyvinvointialueet määrittelevät palvelutasopäätöksen mukaisesti ensihoitopalvelun sisällön, järjestämisen, edellytetyn koulutuksen, alueen väestön tavoittamisajat ja muut ensihoitopalvelun tarpeelliset seikat niin, että palvelu tuotetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti (Terveydenhuoltolaki 581/2022, 39 §).

Ensihoitopalvelun yksikkö on ensihoitopalvelun operatiiviseen toimintaan kuuluva kulkuneuvo ja sen henkilöstö. Yksiköitä ovat ambulanssit, erilaiset tarpeelliset ensihoitoajoneuvot ja lääkäriyksiköt. (STM asetus ensihoitopalvelusta 24.8.2017/585.) Ensihoitopalvelu tuotetaan yleensä moniportaisesti, jonka tarkoituksena on tuoda avuntarvitsijalle lähin tarkoituksenmukainen apu. Moniportaiseen järjestelmään kuuluu ensivasteyksikkö, perustason ensihoitoyksikkö, hoitotason ensihoitoyksikkö, ensihoidon kenttäjohtaja, lääkäriyksikkö ja FinnHEMS-lääkärikooperi. (Pelastustoimi 2023.)

Enzivasteyksikössä vähintään kahdella henkilöllä on oltava ensivastetoimintaan soveltuva koulutus (STM asetus ensihoitopalvelusta 24.8.2017/585). Yleensä ensivasteyksikkönä toimii paloauto, jonka henkilöstö on koulutettu arvioimaan potilaan tila ja aloittamaan hätäensiapu ennen ambulanssin saapumista. Toiminnalla kavennetaan tavoittamisviiveitä. Enzivasteyksikkö ei osallistu potilaan kuljettamiseen. (Pelastustoimi 2023.)

Perustason ensihoidon yksikön henkilöistä toisen on oltava ensihoitoon suuntautunut terveydenhuollon ammattihenkilö ja tämän työpari terveydenhuollon ammattihenkilö tai pelastajatutkinnon taikka sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon suorittanut henkilö. (STM asetus ensihoitopalvelusta

24.8.2017/585.) Perustason ensihoitoyksikkö kykenee suorittamaan potilaan tilanarvion, hoitamaan potilasta hoito-ohjeita noudattaen ja kuljettamaan potilaan tarkoituksenmukaiseen hoitopaikkaan. (Pelastustoimi 2023.)

Hoitotason ensihoitoyksikössä ainakin toisen henkilön on oltava ensihoitaja AMK tai laillistettu sairaanhoitaja, joka on suorittanut ensihoidon täydennyskoulutuksen. Työparin koulutusvaatimus on sama kuin perustason ensihoidon yksikössä. (STM asetus ensihoitopalvelusta 24.8.2017/585.) Hoitotason ensihoitoyksiköllä on perustason yksikön valmiuden lisäksi valmius aloittaa potilaan vaativampi hoito ja kuljetus tarkoituksenmukaisimpaan hoitopaikkaan niin, että elintoiminnot voidaan turvata. (Pelastustoimi 2023.)

Ensihoidon kenttäjohtajan tehtävänä on johtaa toiminta-alueensa ensihoitopalvelun toimintaa ja ylläpitää tilannekuvaa ympäri vuorokauden. Tämän lisäksi kenttäjohtaja ohjaa hätäkeskusta poikkeavissa tilanteissa ja tarvittaessa osallistuu hoitotason ensihoitajana ensihoitotehtävien hoitamiseen muita tehtäviä vaarantamatta. Koulutukseltaan ensihoidon kenttäjohtajan on oltava ensihoitaja AMK tai sairaanhoitaja ensihoidon lisäkoulutuksella. Tämän lisäksi on oltava riittävä ensihoidon hallinnollinen ja operatiivinen osaaminen sekä tehtävän edellyttämä kokemus. (STM asetus ensihoitopalvelusta 24.8.2017/585.)

Ensihoitopalvelusta vastaava lääkäri johtaa alueen ensihoitopalvelua ja sen toimintaa palvelutasopäätöksen mukaisesti. Ensihoitolääkäri päivystää ympärivuorokautisesti ja johtaa yhdessä ensihoidon kenttäjohtajien kanssa toiminta-alueensa ensihoitopalvelujen lääketieteellistä toimintaa. Lisäksi ensihoitolääkäri vastaa hoito-ohjeiden antamisesta alueen ensihoidon henkilöstölle. (STM asetus ensihoitopalvelusta 24.8.2017/585.)

2.2 Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen ensihoito

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen käytössä on 12 hälytysvalmiudessa olevaa ensihoitoyksikköä, jotka sijaitsevat viidellä eri alueella Turussa, Kaarinassa, Raisiossa, Paraisilla sekä Naantalissa. Varsinais-Suomessa on käytössä

moniportainen ensihoitojärjestelmä. Kaikki Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen ensihoitoyksiköt ovat hoitotason ambulansseja. (Pelastustoimi 2023.)

2.3 Potilasturvallisuus

Potilasturvallisuus tarkoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöiden ja organisaatioiden periaatteita ja toimintoja, joilla varmistetaan hoidon ja palveluiden turvallisuus suojaamalla asiakkaita ja potilaita vahingoittumasta (STM 2023). Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326 8 § edellyttää, että terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Potilasturvallisuus on yksi terveydenhuollon kehittämisen painopistealueista ja keskeinen osa ensihoidon kokonaislaadunhallintaa. Ensihoidon työskentelyalueilla tulee järjestää toiminta varmistaen sellaiset työolot, jotta hoito voidaan toteuttaa laadukkaasti ja turvallisesti. Ensihoidon potilasturvallisuudesta ei ole kovin paljon tutkittua tietoa. Palveluita käyttäessä potilas odottaa tutkimusten ja hoidon olevan turvallista aiheuttamatta lisähaittaa. (Kuisma 2021, 84–85.)

Yhteiskunnan asettama vaatimus laadukkaasta ja turvallisesta hoidosta on tuonut terveydenhuoltoon muilta turvallisuuskriittisiltä aloilta tietoa siitä, miten turvallisuutta voidaan kehittää ja ylläpitää. Turvallisuutta tulee tarkastella jatkumona, jossa ei koskaan saavuteta täydellisyyttä ja tavoitteena on parantaa prosesseja niin, että päästään turvallisempaan lopputulokseen. Jokaisella potilaalla on oikeus saada turvallista hoitoa ja jokaisella hoitoon osallistuvalla on oikeus ja velvollisuus olla luomassa sitä. (Nyström 2021, 211, 217.)

2.4 CRM

Terveydenhuollossa kliinisten taitojen rinnalla on alettu kiinnittämään huomiota myös ei-teknisiin taitoihin ja tavoitteena on toteuttaa näitä työskentelytapoja jokapäiväisessä työssä. CRM-työskentely tarkoittaa tapaa tehdä töitä siten, että tiimin kaikki resurssit ovat käytössä ja turvallisuus olisi kaikille sama. Sen

tavoitteena on vähentää virheiden mahdollisuutta ja lisätä tiimin välistä kommunikaatiota. CRM-opetuskokonaisuudessa ovat yleensä mukana tiimin rakentaminen, kommunikaatio, kuuntelu, riskin tunnistaminen, johtaminen, tiimin jäsenenä oleminen, hierarkian haastaminen kunnioituksella, päätöksenteko tiimissä ja tilanteen jälkeen opittavat asiat. (Nyström 2021, 211.)

Ensihoidossa työskennellään moniammatillisessa työryhmässä oman työparin, lääkärin, toisen ensihoitoyksikön, pelastustoimen, poliisin ja sosiaalitoimen kanssa, jolloin turvallinen työskentely vaatii asioista keskustelemista ja uusien tapojen aktiivista käyttöönottoa. Tällöin oikeaoppisen CRM:n toteutuessa mahdollistetaan kaikkien ammattitaidon esilletulo. (Nyström 2021, 217.)

3 ENSIHOITAJAKOULUTUS

3.1 Ensihoitaja AMK

Ensihoitaja AMK -tutkinto on sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, joka antaa myös sairaanhoitajan ammattipätevyyden (ns. kaksoistutkinto) (STM asetus ensihoitopalvelusta 24.8.2017/585). Opintojen aikana käydään rinnakkain ensihoidon sekä sairaanhoidon opintoja. Opinnot koostuvat perus- ja ammattiopinnoista, vapaavalintaisista opinnoista, ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta ja opinnäytetyöstä (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129). Tutkinto on laajuudeltaan 240 opintopistettä ja sen kesto on noin neljä vuotta. Ensihoitajakoulutuksen tavoitteena on tuottaa ensihoitajan työssä tarvitsemaa osaamista. Ensihoitaja AMK koulutuksesta valmistunut ensihoitaja kykenee vastaamaan väestön äkillisiin terveydentilan muutoksiin, tunnistamaan korkean riskin potilaat sekä hoitamaan heitä hoito-ohjeita noudattaen. (Turun ammattikorkeakoulu 2023.)

Simulaatio- ja työpajaharjoitukset ovat tärkeässä roolissa ensihoitajakoulutuksessa (Turun ammattikorkeakoulu 2023). Simulaatioharjoitukset ovat todellisuutta jäljitteleviä tilanteita, joissa opiskelija pääsee harjoittelemaan toimimista turvallisessa ympäristössä. Toimintavalmiuksia ja tietotaitoa tarjoavan simulaatio-oppimisen tarkoitus on tehostaa opiskelijan oppimista ja taitoja entisestään. (Suvimaa 2014.) Simulaatioharjoituksissa pyritään harjaannuttamaan kädentaitoja, päätöksentekoa ja kriittistä ajattelua. Monet tutkimukset ovat todistaneet simulaatio-opetuksen lisäävän tietotaitoa ja käytännön osaamista. (Bercher ym. 2015.)

Työharjoittelu on osa ensihoitajakoulutusta. Työharjoittelujaksojen aikana opiskelija kehittää teoreettista sekä kliinistä hoitotyön osaamista ammattitaitoisen henkilökunnan valvonnassa asianmukaisissa hoitoympäristöissä. Opiskelijat saavat tämän lisäksi ohjausta opettajilta työharjoittelun aikana. (Turun ammattikorkeakoulu 2023.)

3.2 Opiskelijan oppiminen työharjoittelussa

Opiskelijan oppiminen tapahtuu sekä koulusta että työharjoitteluista saadun käytännön kokemuksen kautta. Teoriatiedon oppiminen on pohja työharjoittelulle, jossa opiskelija pääsee toteuttamaan kädentaitoja ja vuorovaikutusta käytännössä. Työn oppimisen kannalta käytännön harjoittelu on olennaisessa osassa. Opiskelijan oma suhtautuminen työharjoitteluun, esimerkiksi motivoituminen, vaikuttaa oppimiseen. Lisäksi opiskelijan oppimisen kehittymiseen vaikuttaa ohjaajan toiminta. (Kallio 2011.)

Keskeisiä haasteita terveydenhuollon työharjoitteluympäristössä ovat ympäristöön liittyvät tekijät, henkilökohtaiset tekijät ja suunnitteluun sekä organisaatioon liittyvät tekijät. Työharjoittelussa opiskelijan oppimista tukee kannustava työympäristö ja yhteenkuulumisen tunne. Positiivisten oppimistulosten keskiössä ovat harjoittelupaikan ohjaajalta ja muilta työntekijöiltä saatu tuki. Lisäksi oppimiseen työharjoittelussa vaikuttaa henkilökohtaiset tekijät, kuten motivaatio tai epäonnistumisen pelko. Organisaatioon ja suunnitteluun liittyvät tekijät, kuten resurssit ja työmäärä, vaikuttavat negatiivisesti oppimiseen, kun tarjolla ei ole tarpeeksi työntekijöitä ja työmäärä on liian korkea. (Debata ym. 2021.)

Opiskelijamoduuli on Ruotsissa Karoliinisessa yliopistosairaalassa tehdyn tutkimuksen pohjalta luotu pedagoginen malli, jossa työharjoittelu suoritetaan opiskelijaryhmänä ja ohjaajalla on ohjattavana useampi opiskelija. Tutkimuksessa hoitotyön opiskelijoiden kliinisestä oppimisesta havaittiin oppimisen ytimen muodostuvan aidosta hoitoympäristöstä, potilaslähtöisyydestä, vertaisoppimisesta ja tiimityöskentelystä. (Manninen 2014.) Moduuliharjoittelumalli mahdollistaa ohjaajan asettumisen taka-alalle uuteen rooliin seuraamaan toimintaa. Malli ohjaa opiskelijaa itsenäisyyteen, tiimityöskentelyyn, kommunikointiin ja reflektointiin. (Engström ym. 2017.) Mahdollisesti moduulissa ohjaajan stressi ja työmäärä lisääntyy, kun harjoittelussa on useampi opiskelija ohjattavana samanaikaisesti. Tällöin tulee huomioida opiskelijoiden yksilölliset osaamistasot. (Carlson & Nygren 2017).

Hoitotyön opiskelijoiden aktiivista tiedollista ja taidollista oppimista toisiltaan kutsutaan vertaisoppimiseksi, johon kuuluu toistensa auttaminen ja vertaistuki. Se mielletään positiiviseksi, oppimista edistäväksi, luottamukselliseksi ja turvalliseksi vuorovaikutukseksi kehittäen vuorovaikutustaitoja. Opiskelijoiden välinen vertaisoppiminen tukee ammatillista osaamista, lisää itsevarmuutta sekä kehittää kriittisen ajattelun taitoja. Kiireellisen hoidon tilanteissa ohjaajan keskittymisen ollessa potilashoidossa vertaistuen merkitys kasvaa. (Kinnunen 2019.)

3.3 Opiskelijaohjaus

Terveystieteiden opiskelemissa opiskelijaohjaajana toimii työpaikan työntekijä, jolla on terveydenhuollon ammattihenkilön laillistus, sekä tarvittava käytännön kokemus. Ohjaajan tehtäviä on edesauttaa opiskelijoiden kliinisten taitojen harjoittamista ja tukea heidän ammatillista kasvuaan. He perehdyttävät, ohjaavat, arvioivat ja toimivat roolimallina opiskelijoille. Tärkeitä osa-alueita opiskelijaohjauksessa ovat hyvät vuorovaikutustaidot, opiskelijan tarpeiden tunnistaminen, reflektointi, kehittävä palaute, ohjaajan motivaatio, opiskelijakeskeinen arviointi ja tavoitteellinen ohjaaminen. Lisäksi on tärkeää tukea opiskelijan kriittistä ajattelua, ammatillista kasvua ja kykyä reflektoida. (Sohlman 2020.)

Opiskelijaohjaus terveysalalla ympäristön vaikutuksen opiskelijan osaamiseen, itseluottamukseen ja odotettujen osaamistavoitteiden saavutukseen. Kun lähdetään luomaan kannustavaa ja toimivaa oppimisympäristöä, koko työyksikön panostus on tärkeää. Opiskelijat arvostavat myös muiden yksikön työntekijöiden antamaa palautetta ja tämä rikastuttaa opiskelijan oppimiskokemusta. (Sohlman 2020.)

Opiskelijaohjaajan osaamisen tasoa on tärkeä arvioida, sillä tämän toiminta vaikuttaa merkittävästi opiskelijan osaamiseen. Tämän vuoksi opiskelijoita ohjaaville työntekijöille järjestetään opiskelijaohjaajakoulutusta oppilaitoksilla ja työpaikoilla. Opiskelijaohjaajakoulutuksen on todettu parantavan ohjausosaamisen tasoa ja kehittävän ohjaajan osaamista opiskelijakeskeisessä

arvioinnissa, opiskelijan tarpeiden tunnistamisessa, oppimisprosessin tukemisessa, tavoitteellisessa ohjaamisessa ja kehittävän palautteen antamisessa. Tämän lisäksi koulutus lisää opiskelijaohjaajan luottamusta omiin ohjaustaitoihin ja lisää kykyä antaa kollegiaalista tukea työympäristön muille opiskelijoita ohjaaville henkilöille. (Sohlman 2020.)

4 KOULUTUSAMBULANSSI

4.1 Koulutusambulanssihanke

Koulutusambulanssissa opetustyö tapahtuu oikeissa asiakastilanteissa yhdessä ensihoitajaopiskelijoiden ja toiminnasta vastaavien opetusensihoitajien kanssa mahdollistaen ajantasaisten käytäntöjen opettamisen ja jatkuvan vastavuoroisen oppimisen. Hankkeella tuodaan sujuvuutta jo olemassa olevien työharjoittelumallien rinnalle ja mahdollistetaan enemmän harjoittelupaikkoja ensihoitajaopiskelijoille. Koulutusambulanssi on Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen ja Turun ammattikorkeakoulun käynnistämä pilottihanke. Hanke alkoi elokuussa 2022 ja jatkuu vuoden 2023 loppuun. Pilotti on ensimmäinen laatuaan Suomessa. (Turun ammattikorkeakoulu 2022.)

Hankkeessa kehitetään oppimista ja oppimisympäristöjä. Ambulanssia voidaan hyödyntää simulaatioympäristönä harjoittelutilanteissa. Samalla ensihoitajien urapolku monipuolistuu opetusensihoitajien toimenkuvien myötä. (Turun ammattikorkeakoulu 2022.)

Koulutusambulanssi on osa normaalia hälytysvalmiutta ja se on valmiudessa suorittamaan samoja hälytystehtäviä, kuin muut Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen ambulanssit. Kokoonpanoon kuuluu työsuhteessa toimiva opetusensihoitaja, työsuhteessa toimiva loppuvaiheen ensihoitajaopiskelija ja alkuvaiheen ensihoitajaopiskelija. Molemmat opiskelijat suorittavat ensihoitajakoulutukseen sisältyvää työharjoittelua. (Koskela ym. 2022.)

Pilotin alussa pelastuslaitos rekrytoi sisäisessä haussa viisi opetusensihoitajaa. Opetusensihoitajat saavat pedagogista lisäkoulutusta, perehdytystä ja työnohjausta työtehtäviä varten yhteistyössä Turun Ammattikorkeakoulun opettajien kanssa. Opetusensihoitajat pääsevät osallistumaan ja toteuttamaan Turun ammattikorkeakoulun opetusta ja osaamisen näyttöjen arviointeja. (Koskela ym. 2022.)

Työsuhteinen ensihoitajaopiskelija käy läpi samanlaisen rekrytointiprosessin, kuin muutkin työhön hakevat. Varsinais-Suomen pelastuslaitos valitsee työsuhteiset opiskelijat rekrytoinnin perusteella. Perehdytys työtehtävään toteutetaan kuten normaalistikin työsuhteen alkaessa. (Koskela ym. 2022.)

Työharjoitteluja koulutusambulanssissa on toteutettu erilaisin rakentein. Perinteisen viiden viikon harjoittelujakson lisäksi harjoitteluja on suoritettu keikkatyöluontoisesti, mikä on mahdollistanut harjoittelun rakentumisen läpi opintojen. Keikkatyönä suoritettu harjoittelu antaa opiskelijalla vapautta valita itselleen suotuisat harjoittelupäivät pidemmällä ajanjaksolla. Pilotista huolimatta harjoittelujakson voi suorittaa myös perinteisellä tavalla, jossa opiskelija sijoitetaan ensihoitoyksikköön ohjaajien kanssa. (Koskela ym. 2022.)

4.2 Koulutusambulanssihankeksen tavoitteet

Turun ammattikorkeakoulun strategisena tavoitteena on tuottaa osaavia ammattilaisia työelämään ja Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen tavoitteena on toimia valtakunnallisena suunnannäyttäjänä. Lisäksi hankkeen tavoitteena on parantaa opetusensihoidtajien mahdollisuuksia kehittää omaa osaamistaan ja luoda uusia urapolkumalleja ensihoitajille. (Turun ammattikorkeakoulu 2022.) Opiskelijan näkökulmasta hankkeen tavoitteena on sitouttaa opiskelijat paremmin harjoittelupaikkaan ja madaltaa kynnystä siirtyä työelämään (Kaisto 2022). Hankkeessa pilotoitavan keikkatyöluontoisen mallin tavoitteena on tukea opiskelijoiden jaksamista opintojen ja arjen ohella (Koskela ym. 2022).

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää opetusensihoitajien kokemuksia koulutusambulanssipilotin toteutumisesta. Opinnäytetyön tavoitteena on saada tietoa pilotin eduista ja haasteista.

6 PROSESSIN KUVAUS

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Kvalitatiivisella tutkimuksella pyritään ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti (Jyväskylän yliopisto 2021).

6.1 Suunnitteluvaihe

Opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa määriteltiin ensin aihe, johon saatiin ajatusta Turun ammattikorkeakoulun lehtoreilta. Aiheen valikoitumiseen vaikutti sen ajankohtaisuuden lisäksi myös molempien tutkijoiden aikaisempi kokemus työharjoittelun suorittamisesta koulutusambulanssissa. Suunnitteluvaiheessa aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui teemahaastattelu ja analysointimenetelmäksi induktiivinen sisällönanalyysi. Kummallakaan tutkijoista ei ollut aikaisempaa kokemusta kvalitatiivisen tutkimuksen tekemisestä, mikä vaati laajaa perehtymistä suunnitteluvaiheessa.

Suunnitteluvaiheessa tehty opinnäytetyösuunnitelma ohjasi opinnäytetyön etenemistä. Opinnäytetyölupahakemuksella saatiin lupa tutkia ja haastatella Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen henkilökuntaa. Suunnitteluvaiheessa laadittiin tiedote tutkittavalle (Liite 1) ja haastattelukysymykset (Liite 2).

6.2 Aineistonkeruu

Aineistonkeruumenetelmänä käytetty teemahaastattelu on strukturoitu, mutta keskustelunomainen haastattelutilanne, joka mahdollistaa haastateltavan vapaan vastaamisen ennalta määrättyihin teemoihin. Teemat ja haastattelukysymykset (Liite 2) muodostettiin teoreettisen taustan ja hankkeen tavoitteiden perusteella hankkeen toteutumisesta, opiskelijoiden oppimisesta ja opetusensihoitajan työstä. Kysymykset olivat ennalta suunniteltuja ja vastaajille samoja, mutta niiden sanamuodot ja järjestys saattoivat vaihdella haastattelun edetessä. Teemahaastattelussa teemat etenevät ilman tiukkaa rakennetta

mahdollistaen haastateltavan vapaamuotoisen vastauksen (Hirsjärvi & Hurme 2001).

Tutkimuksen kohdejoukkona oli Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen opetusensihoitajat (n=5). Tutkimus toteutettiin yksilöhaastatteluna ennalta varatussa tapaamisessa kesällä 2023. Ennen tapaamista kohderyhmälle lähetettiin tiedote tutkittavalle (Liite 1), joka sisälsi tietoa opinnäytetyöstä ja siihen osallistumisesta. Kohderyhmän annettua suostumus osallistua tutkimukseen, sovittiin haastatteluaika. Opinnäytetyössä noudatettiin tietosuojalainsäädännön velvoitteita, kuten salassapito- ja vaitiolovelvoitteita (TENK 2023). Anonymiteetin säilymiseksi kohderyhmän tunnistellisia tietoja kuten ikää tai sukupuolta ei kysytty. Aineisto tallennettiin tietoturvalisistä tutkijoiden kotihakemisto Z- asemalle ja poistettiin heti työn valmistuttua. Aineisto oli tallennettuna ja käytössä vain tutkijoilla.

6.3 Aineiston analysointi

Haastattelu nauhoitettiin aineiston myöhempää käsittelyä varten. Haastattelun nauhoittaminen on teemahaastattelussa tyypillistä, sillä se vähentää turhia taukoja ja sujuvoittaa haastattelua. Lisäksi nauhoittamalla saadaan tallennettua asioita, jotka eivät kirjoittamalla tule esille, kuten äänenpaino. (Hirsjärvi & Hurme 2001.)

Haastatteluiden jälkeen nauhoitettu aineisto litteroitiin. Tämä tarkoittaa puheen ja toiminnan purkamista kirjoitettuun muotoon. Se on analysoinnin ensimmäinen vaihe ja keskeinen osa aineiston haltuunotossa. (Kallio 2023.) Tässä opinnäytetyössä litteroitiin ensin kaikki nauhoitukset tekstiksi. Tämän jälkeen ylimääräiset sanat ja takeltelut karsittiin pois litterointikokonaisuudesta. Tavoitteena oli saada selville haastateltavien oleelliset sanomat.

Opinnäytetyön analysointimenetelmäksi valikoitui induktiivinen sisällönanalyysi. Tämä tarkoittaa aineiston teemoittelua ja analysointia, jonka seurauksena aineistosta etsitään toistuvia aiheita (Vuori 2023). Laadullisen aineiston sisällönanalysointi perustuu koodaukseen, jossa tutkija erottelee ja yhdistelee

litteroidusta aineistosta ilmeneviä osia. Samankaltaiset osat yhdistetään heitä yhteiseksi kuvaavaan ominaisuuden mukaan. (Juhila 2023.) Tarkemmin esitettynä laadullisesta aineistosta tuotettiin induktiivinen sisällönanalyysi. Aineistolähtöisyyden, eli induktiivisuuden periaatteena on se, että pääpaino pysyy aineistossa, jonka pohjalta edetään yksittäisten havaintojen kautta yleistettävyyksiin. Induktiivinen sisällönanalyysi ei perustu teorian tai hypoteesin testaukseen, vaan teoria rakentuu aineiston pohjalta ja sen ohjaamana. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Induktiivisen sisällönanalyysin avulla selvitettiin, mistä aiheista haastateltavat puhuivat ja mitä aihealueita nousi esille. Tavoitteena oli löytää haastattelun pohjalta tehdystä litteroidusta aineistosta samoja toistuvia seikkoja ja jäsenellä niitä. Suunnitelmavaiheessa luotiin kolme eri teemaa haastattelukysymysten pohjalta. Nämä teemat olivat koulutusambulanssihankkeen toteutuminen, opiskelijoiden oppiminen opetusensihoitajan näkökulmasta ja opetusensihoitajan työ.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksen tulokset esitellään ennalta suunniteltujen teemojen mukaisessa järjestyksessä. Nämä kolme teemaa olivat koulutusambulanssihankeeseen toteutuminen, opiskelijoiden oppiminen opetusensihoitajan näkökulmasta ja opetusensihoitajan työ.

7.1 Koulutusambulanssihankeeseen toteutuminen

Yleisesti ottaen opetusensihoitajat olivat suhteellisen tyytyväisiä koulutusambulanssihankeeseen. Hanke loi uusia mahdollisuuksia opiskelijoille ja opetusensihoitajille. He kokivat hankkeen osittain vastanneen heidän odotuksiaan ja mielikuviaan, vaikka pilotti oli lyhyt ja aineisto kerättiin vielä pilotin ollessa käynnissä.

Pedagoginen lisäkoulutus ja perehdytys opetusensihoitajan tehtävään:

Koulutusambulanssihankeeseen alussa opetusensihoitajille tarjottiin Turun ammattikorkeakoulun puolesta pedagogista lisäkoulutusta ja perehdytystä opetusensihoitajan työtehtävään. Osa opetusensihoitajista koki, että lisäkoulutuksessa asiat menttiin liian nopeasti läpi ja perehdytys olisi voinut olla laajempi. Myös pedagogista lisäkoulutusta olisi toivottu enemmän. Lisäksi hankkeelle olisi tarvittu selkeämmät lähtökohdat, vaikka kyseessä olikin pilotti. Lisäkoulutus miellettiin enemmänkin vapaaksi keskustelutilanteeksi, josta sai tukea ja ajatusta hankkeen toteutukseen.

Vaikutus potilasturvallisuuteen:

Opetusensihoitajat kokivat koulutusambulanssihankeella olevan potilasturvallisuuden positiivisia sekä mahdollisesti heikentäviä vaikutuksia. Positiivisesti potilasturvallisuuteen vaikutti ensihoitotehtävien perusteellinen läpikäynti, potilaan korostunut systemaattinen tutkiminen ja korostunut CRM-työskentely. Edullisena nähtiin myös kolme henkilöä koulutusambulanssin kokoonpanossa, jolloin käytettäviä resursseja oli tarpeen vaatiessa enemmän.

Mahdollisesti potilasturvallisuutta heikentävänä tekijänä nähtiin tilanne, missä opetusensihoitaja oli kahdestaan opiskelijan kanssa ensihoitotehtävällä. Tällöin opetusensihoitajan tuli keskittyä opiskelijan ohjaamiseen ja omaan työtehtävään samanaikaisesti. Kun keskittyminen oli paljon ohjaamisessa, saattoi jokin asia potilaan hoitoon liittyen unohtua, eikä opiskelija välttämättä muistanut tai uskaltanut itse huomauttaa asiasta.

Vaikutus urapolkujen rajallisuuteen:

Opetusensihoitajat kokivat koulutusambulanssihankeeseen vaikuttaneen positiivisesti luomalla yhden urapolkumallin lisää. Tulevaisuudessa nähdään tarvetta laajentaa koulutusambulanssitoimintaa, mikä luo mahdollisesti uusia urapolkuja ja vastuualueita opiskelijoiden ohjaamiseen liittyen.

7.2 Opiskelijoiden oppiminen opetusensihoitajan näkökulmasta

Opiskelijan oppiminen koulutusambulanssissa:

Koulutusambulanssi nähtiin turvallisena ja avoimena oppimisympäristönä, jossa opiskelijat oppivat toinen toisiltaan ja rohkeus lisääntyi. Opiskelijat ottivat enemmän vastuuta ja hankkeen on myös koettu lisäävän opiskelijoiden aktiivisuutta. Tehtävät käytiin perusteellisesti läpi oppimistilanteina, joissa opiskelijoiden vetovastuu tehtävästä korostui. Opiskelijoiden käyttäytyminen kohteessa oli avoimempaa ja keskustelulle annettiin enemmän aikaa. Lisäksi loppuvaiheen opiskelija pääsi ohjaamaan alkuvaiheen opiskelijaa läpi harjoittelun, mikä kehitti opetus- ja ohjausosaamista. Opiskelija oppimisen etuna nähtiin myös loppuvaiheen opiskelijan mahdollisuus ajaa ambulanssia, mikä ei perinteisessä työharjoittelussa ole ollut mahdollista. Loppuvaiheen ensihoitajaopiskelija sai työharjoittelusta palkkaa, mikä saattoi toimia motivoivana tekijänä harjoittelun suorittamisessa. Myös motivoitunut opetusensihoitaja tukee opiskelijoiden oppimista. Koulutusambulanssi avaa myös ovia työpaikan saamiseen.

Haasteena opiskelijan oppimiselle nähtiin liian aikaisessa vaiheessa opintoja suoritettu palkallinen harjoittelu, jonka vaatimustaso voi olla liian kuormittava. Opiskelijan teoria- ja käytännön osaamisessa on ollut puutteita, mikä ei ole mahdollistanut opiskelijan vetovastuun ottamista tehtävillä ja on kuormittanut opetusensihoitajaa. Aikaisemmalla työkokemuksella ja kyvyllä suoritua perustason ensihoitajan työtehtävistä koulutusambulanssiharjoittelun voisi suorittaa aiemmassa vaiheessa opintoja palkallisena. Haasteena nähtiin kaksi opiskelijaa koulutusambulanssissa samasta ryhmästä, mikä ei palvele koulutusambulanssin ajatusta. Suuret tehtävämäärät ovat vaikuttaneet osittain heikentävästi opetustilanteiden pitämiseen.

Viiden viikon yhtäjaksoinen ja keikkatyöluontoinen harjoittelumalli:

Koulutusambulanssipilottia toteutetaan kahdella erilaisella toteutusmuodolla: yhtenäinen viiden viikon harjoittelumalli, sekä keikkatyöluonteisesti toteutettava harjoittelumalli. Viiden viikon harjoittelumallissa opetusensihoitajat kokivat eduksi harjoittelujakson intensiivisyyden, mikä mahdollistaa opiskelijan kehityksen seurannan ja jatkumon. Tässä harjoittelumallissa etuna koettiin myös kokoonpanon pysyvyys: opiskelijat olivat harjoittelussa samaan aikaan, jolloin työryhmän kokoonpano ja toimintatavat tulivat tutuiksi. Lisäksi asioiden yhteinen läpikäynti koettiin viiden viikon harjoittelumallissa eduksi. Haasteina viiden viikon harjoittelujaksossa opetusensihoitajat näkivät lomat, sairastumiset ja mahdolliset poissaolot, jotka vaikuttivat koulutusambulanssin kokoonpanoon. Esiin nostettiin myös kuormittavuus, jos opiskelijalla oli samanaikaisesti muita opintoja.

Keikkatyöluontoisesti toteutetussa harjoittelumallissa opetusensihoitajat pitivät etuna opiskelijoiden mahdollisuuden sovittaa työharjoittelu muiden opintojen lomaan. Pidemmällä aikavälillä toteutettu työharjoittelu mahdollistaa opiskelijan perehtymisen haastaviin aihealueisiin työvuorojen välissä ja kuormittaa opiskelijaa vähemmän. Haasteena pidettiin koulutusambulanssin suunnitellun kokoonpanon osittaista toteutumattomuutta, ja sitä, etteivät opiskelijoiden harjoittelujaksot rytmity yhteen. Toinen opiskelijoista saattaa suorittaa harjoittelun nopeammin ja kokoonpano vaihtuu kesken harjoittelujakson. Tämä opiskelijoiden ja harjoittelujaksojen hajanaisuus koettiin opetusensihoitajien keskuudessa

haasteena muun muassa kehittymisen seurannassa ja suunnittelussa. Keikkatyöluonteisessa harjoittelumallissa tuli myös vastaan tilanne, jossa koulutusambulanssin kokoonpano koostui vain opetusensihoitajasta ja työsuhteessa olevasta palkallisesta opiskelijasta. Tämä koettiin haasteena ja lisäävän opetusensihoitajan kuormitusta. Tällöin opiskelija ei pääse ohjaamaan toista opiskelijaa.

7.3 Opetusensihoitajan työ

Hankkeen kehittäminen:

Opetusensihoitajat kokivat päässeensä kehittämään koulutusambulanssitoimintaa. Säännöllisissä palavereissa Turun AMK:n ja työnantajan kanssa opetusensihoitajat ovat päässeet vaikuttamaan hankkeen toteutukseen ja heidän näkemyksiään on kuunneltu. He kokivat, että ovat saaneet vapautta toteuttaa hanketta omannäköisellään tavalla.

Oma kehittyminen:

Koulutusambulanssihanke myötä opetusensihoitajien opetus- ja ohjausosaaminen on kehittynyt. Kehittymiseen on vaikuttanut opiskeluohjauksen toistomäärän kasvu ja Turun ammattikorkeakoulun opetukseen osallistuminen. Yhteistyöstä Turun AMK:n opettajien kanssa on saanut tukea omaan opetukseen. Haasteena opetus- ja ohjausosaamisen kehittämisessä nähtiin vaikeus osallistua Turun AMK:n opetukseen työajan puolesta.

Kuormittavuus ja palautuminen:

Opetusensihoitajat kokivat hankkeen vaikuttaneen jaksamiseen vaihtelevasti. Kuormitusta ovat lisänneet opetusensihoitajan sijoittuminen keskuspalasemalle ja opetustilanteiden lisääntyminen. Keskuspalasema mielletään kiireiseksi asemaksi, jossa tehtävämäärät ovat suuret ja ensihoitotehtävien välinen henkilökohtainen palautuminen jää vähäisemmäksi. Opetusensihoitajan jaksamista kuormitti, kun kaksi eri alkuvaiheen opiskelijaa oli samanaikaisesti keikkatyöluontoisessa harjoittelussa palkallisena. Tässä tilanteessa työnantaja

olisi voinut jakaa opiskelijat tasapuolisemmin huomioiden opiskelijoiden opintojen vaiheet. Pidemmän päälle kuormittavaksi nähtiin työskentely kahdestaan enemmän ohjausta vaativan opiskelijan kanssa. Osa opetusensihoitajista oli kuitenkin sitä mieltä, että suunnitellulla koulutusambulanssin kokoonpanolla työskentely ei ole kuormittavaa, eikä viiden viikon harjoittelujaksoa nähty kuormittavana.

Palautumisen osalta opetusensihoitajien näkemykset vaihtelivat. Hankkeen mahdollisesti jatkuessa tulisi kuitenkin huolehtia opetusensihoitajan jaksamisesta harjoittelujaksojen välisellä palautumisella. Osassa jaoksista palautumisjakso on pystytty toteuttamaan, mutta osa opetusensihoitajista ei koe palautumisjaksoa tarpeelliseksi, koska opiskelijat ovat todella motivoituneita työpareja.

8 POHDINTA

8.1 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimus kohdistui ihmisiin ja heidän kokemuksiinsa. Tämän vuoksi oli perusteltua toteuttaa opinnäytetyö Tutkimuksellisen neuvottelukunnan hyvien tieteellisten käytäntöjen mukaan. Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Opinnäytetyössä huolehdittiin tutkimusluvan hyväksymisestä ja suostumuksista ennen tutkimusaineiston keruun aloittamista. Tutkittavia henkilöitä kohtaan osoitettiin arvostusta. (TENK 2023.)

Opinnäytetyössä noudatettiin tietosuojalainsäädännön velvoitteita, kuten salassapito- ja vaitiolovelvoitteita (TENK 2023). Aineisto tallennettiin tietoturvallisesti tutkijoiden kotihakemisto Z-asemalle ja poistettiin heti työn valmistuttua. Aineisto oli tallennettuna ja käytössä vain tutkijoilla.

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella työskentelee viisi opetusensihoitajaa, joten vastausten yhdistäminen henkilöön oli mahdollista. Tätä pyrittiin ehkäisemään analysoimalla ja raportoimalla aineisto anonymiteetti huomioiden. Anonymiteetin säilymiseksi kohderyhmän tunnistellisia tietoja kuten ikää tai sukupuolta ei kysytty. Tutkimuksessa ei käytetty rekistereitä, joten rekisteriä ei muodostunut. Tiedotteessa tutkittavalle (Liite 1) ilmoitettiin kohderyhmälle tutkimuksen tietojenkäsittelyn luottamuksellisuus, tietosuoja ja haastatteluaineiston käsittely anonymisti.

Eettisyyteen ja luotettavuuteen saattoi vaikuttaa tutkijan positio suhteessa haastateltavaan. Tutkijat tiesivät haastateltavat, mutta minimoivat omat vaikutuksensa haastateltaviin ja pysyvät objektiivisina tulosten tulkinnassa. Tutkimuksen luotettavuuteen saattoi osaltaan vaikuttaa myös se, että molemmat tutkijoista ovat suorittaneet harjoittelun koulutusambulanssissa, toinen palkallisen opiskelijan roolissa ja toinen palkattoman opiskelijan roolissa. Vastaajia on vähän (n=5), joka osin vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen.

Vähäisen tutkimusjoukon vuoksi luotettavuuteen vaikuttaa mahdollisesti myös vastaajien syvälinen aiheen reflektointi, eli aiheen syvempi tulkinta ja pohdinta haastattelutilanteessa. Tämä reflektointi ei välttämättä ole jokaisen haastateltavan kohdalla ollut samantasoista.

Opinnäytetyö oli tutkijoiden ensimmäinen, eikä aikaisempaa kokemusta teemahaastattelusta tai induktiivisesta sisällönanalyysistä ollut. Kokemattomuus saattoi vaikuttaa työn laatuun ja luotettavuuteen. Tähän opinnäytetyöhön teemahaastattelu sopi kuitenkin hyvin, sillä siinä haastateltiin tiettyä työhön liittyvää asiaa, haastattelu toteutettiin työpaikalla työajan puitteissa ja sen pohjalta haluttiin saada kattava käsitys tietyn ryhmän kokemuksista. (Suomidigi 2019.)

Teemahaastattelun luotettavuutta parannettiin suunnittelemalla kattava runko haastattelutilanteeseen. Laadullista sisällönanalyysiä harjoiteltiin opinnäytetyöhön valmentavalla kurssilla.

Lähdekirjallisuuden sekä ohjausopetuksen pohjalta opinnäytetyöstä pyrittiin tuottamaan johdonmukainen ja selkeä. Mutta kuten aikaisemmin opinnäytetyössä todettu, koulutusambulanssi on pilottihanke ja täten lähdekirjallisuutta oli rajatusti saatavilla. Opinnäytetyössä käytetty lähdemateriaali on valikoitu sen validiteetin, ajantasaisuuden ja luotettavuuden perusteella. Lähteisiin perustuva teksti on viitattu asianmukaisesti plagioinnin välttämiseksi.

8.2 Keskeisten tutkimustulosten tarkastelua

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää opetusensihoitajien kokemuksia Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen ja Turun Ammattikorkeakoulun yhteisestä koulutusambulanssipilotista. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada tietoa pilotin eduista ja haasteista. Opinnäytetyön tuotos antaa tietoa kokonaisvaltaisesti pilotin toteutumisesta ja sitä voidaan hyödyntää tulevaisuudessa. Koulutusambulanssista ei ole aikaisempia julkaistuja tutkimuksia. Tulosten suora vertailu ei ole mahdollista, mutta tuloksia voidaan verrata harjoittelujaksoon

tavallisessa ympäristössä, joiden laatua arvioidaan CLES-mittarilla. Koulutusambulanssi luo positiivisen oppimista tukevan ilmapiirin, jossa opiskelijat oppivat toinen toisiltaan ja uskaltavat tulla rohkeammiksi. Opetusensihoitajana työskentely luo hoitotason ensihoitajalle uuden urapolkumallin, jossa opetusensihoitaja pääsee kehittämään opetus- ja ohjausosaamistaan. Pirkanmaan pelastuslaitoksella harjoittelussa olleet ensihoitajaopiskelijat kokivat pedagogisen ilmapiirin kiitettäväksi ja hoitotyön lähtökohdat lähelle kiitettävää. Lähes kolme neljästä koki ohjaussuhteen kiitettäväksi ja sen sisältöön oltiin tyytyväisiä. (Kauppinen 2021.) Koulutusambulanssissa opetusensihoitajat pääsevät kehittämään pedagogista osaamistaan ja luomaan opettavaa harjoitteluympäristöä.

Opetusensihoitajien näkemyksissä koskien potilasturvallisuutta korostui onnistuneen CRM-työskentelyn tärkeys. Koulutusambulanssin kokoonpanossa on kolme henkilöä, minkä vuoksi käytettäviä resursseja on tarpeen vaatiessa enemmän. CRM-työskentelyn perusajatuksen mukaan tämä mahdollisesti lisää potilasturvallisuutta tilanteissa, joissa lisäksi tarvitaan. Lisäksi tutkimustuloksissa ilmeni ensihoitotehtävien perusteellinen läpikäyminen opetustilanteina, jolloin potilaan systemaattinen tutkiminen on korostunutta ja tämä osin vaikuttaa positiivisesti potilasturvallisuuteen.

Opinnäytetyössä nousi esille eriäviä vastauksia potilasturvallisuuteen liittyen, mihin voi mahdollisesti vaikuttaa opetusensihoitajien kokemus koulutusambulanssin kokoonpanon toteutumisesta sekä opiskelijoiden ammatillinen varmuus. Opetusensihoitajan työskennellessä kahdestaan palkallisen opiskelijan kanssa sekä loppu- ja alkuvaiheen opiskelijoiden jakautuminen epätasaisesti voivat vaikuttaa heikentävästi potilasturvallisuuteen. Lisäksi esille nousi opiskelijan opintojen vaihe, jolloin alkuvaiheen opiskelija on saattanut päästä palkalliseen harjoitteluun liian vähäisellä tieto- ja taitotasolla. Näiden seikkojen toteutuminen yksinään tai samanaikaisesti voi mahdollisesti heikentää potilasturvallisuutta. Aihe vaatii kuitenkin eriävien vastausten vuoksi lisätutkimusta.

Yleisesti opetusensihoitajat näkevät koulutusambulanssin opiskelijan oppimisen kannalta edulliseksi työharjoittelun suoritusmalliksi. Oppiminen koulutusambulanssissa on laajempaa ja integroi opiskelijan paremmin osaksi työyhteisöä. Harjoittelun onnistuminen vaatii kuitenkin riittävät valmiudet ja teoretiedot, jotta harjoittelu ei ole liian kuormittava opiskelijalle.

Opetusensihoitajat toivat esille opiskelijan oppimisesta koulutusambulanssissa sekä etuja että haasteita. Etuna nähtiin opiskelijan lisääntynyt vastuu, aktiivisuus ja opiskelijoiden välinen ohjaus. Liittyen opiskelijoiden oppimiseen, koulutusambulanssia nostettiin esille motivoitunut opetusensihoitaja, joka tukee opiskelijan oppimista ja tulee töihin lähtökohtaisesti opettamaan. Tapoja tukea oppimista ovat esimerkiksi tehtävien perusteellinen läpikäynti ja kohteessa vietetty, keskustelulle annettu aika.

Haasteena opiskelijoiden oppimisessa opetusensihoitajat näkivät suuret tehtävämäärät, jotka vievät aikaa ohjaustilanteista. Opiskelijat kokevat tärkeimmäksi osaksi harjoittelua ohjaajan ja ohjaamiseen varatun ajan (Lindgren, 2020). Tämän vuoksi ohjaamiseen tulisi varata tarpeeksi aikaa ja resursseja, mikä mahdollistaa opiskelijan jatkuvan oppimisen.

Viiden viikon harjoittelumallissa ja keikkatyöluontoisessa mallissa on opetusensihoitajien keskuudessa havaittu sekä etuja että haasteita. Tulosten eroavaisuuteen opiskelijoiden näkökulmasta vaikuttaa opiskelijan yksilölliset lähtökohdat sekä yleisesti sopivammaksi havaitut oppimistyyli. Osalle intensiivisempi harjoittelumalli on parempi, kun taas osa hyötyy työharjoittelujakson pidemmästä kestosta, jos samanaikaisesti on muita opintoja. Opinnäytetyön tulosten perusteella voidaan kuitenkin huomata, että opetusensihoitajan näkökulmasta viiden viikon harjoittelumallissa on enemmän etuja suhteessa haasteisiin pienemmän kuormittavuuden ja suunnitellun kokoonpanon pysyvyyden kannalta.

Urapolkuihin liittyen opetusensihoitajat kokivat opetusambulanssin vaikuttaneen positiivisesti luomalla yhden urapolkumallin lisää. Ensihoidossa urapolkujen luominen on rajoittunut perustason ja hoitotason ensihoitajiin sekä joillain alueilla

myös vaativan hoitotason ensihoitajiin, joten koulutus- sekä urapolkuajattelua tulisi lisätä (SPAL 2023). Koulutusambulanssitoimintaan tulee kuitenkin luoda kunnolliset raamit, jotta se palvelisi opetusensihoitajan rooliin hakeutuvia ensihoitajia mahdollisimman hyvin ja loisi uuden varteenotettavan urapolun.

Opetusensihoitajien kokemus perehdytyksen riittävydestä oli suhteellisen yhtenäinen. Opetusensihoitajat kokivat perehdytyksen olleen puutteellista ja toteutuksen jääneen hankkeen alussa opetusensihoitajan omille harteille. Toisaalta kyseessä oli pilotti, ja opetusensihoitajat olivat tyytyväisiä vaikutusmahdollisuuksiinsa hankkeeseen liittyen. Varsinainen pedagoginen lisäkoulutus hankkeen alussa oli vähäistä, mutta Turun ammattikorkeakoulu on tarvittaessa tukenut opetusensihoitajia. Sopiva prosessimaisuus eli yhteinen linjaus opiskelijaohjauksessa tuo ohjaukselle tasalaatuisuutta ja tavoitteellisuutta (Sohlman 2020). Jatkoa ajatellen on siis tärkeää panostaa kunnolliseen opetusensihoitajan perehdytysmallin luomiseen ja Turun ammattikorkeakoulun tarjoaman lisäkoulutuksen riittävyteen, jotta saavutetaan koulutusambulanssin tavoittelema opetusensihoitajan työnkuva. Opetusensihoitajat olivat Turun ammattikorkeakoulun opetuksissa paljon suunniteltua vähemmän, jolloin pedagoginen lisäoppi jäi siksikin vajaaksi. Tällöin teorian tiedosta ei ole apua, jos opetusensihoitajat eivät itse harjoittele ohjatusti pedagogiikkaa ensihoitajakoulutuksen opetustilanteissa.

Hankkeen ollessa pilotti, on opetusensihoitajien osallistuminen koulutusambulanssin kehittämiseen ollut tärkeää. Opetusensihoitajat kokevat saaneensa vaikuttaa ja kehittää koulutusambulanssitoimintaa. Etenkin pilotin alkuvaiheessa, kun edessä on niin sanottu tyhjä pöytä, on näkemysten ja mielipiteiden ilmaisu ja kuuntelu ollut onnistumisen kulmakivi. Jos hanke saa jatkoa, tulee jatkuvasta kehittämisestä ja säännöllisestä opetusensihoitajien ja Turun ammattikorkeakoulun välisestä vuorovaikutuksesta pitää huolta.

Opetusensihoitajien omaan kehittymiseen liittyen vastaukset olivat suhteellisen yksimielisiä: kehitystä on tapahtunut opetus- ja ohjausosaamisessa opetustilanteiden lisääntyessä. Työroolin vaihtuminen ohjaajasta opetusensihoitajaksi on saattanut vaikuttaa positiivisesti kehittymiseen. Lisäksi

Turun ammattikorkeakoulun mahdollistama uusi oppimisympäristö on tuonut opetusensihoitajille täysin uuden mahdollisuuden opetus- ja ohjausosaamisen kehittämiseen. Jatkossa olisi tärkeää tukea opetusensihoitajien ohjaus- ja opetusosaamista Turun ammattikorkeakoulun opetusympäristössä, sillä koulutusambulanssissa opetustilanteita tulee jo riittävästi. Opetus- ja ohjausoppimiseen sekä niiden kehittämiseen koulutusambulanssissa voitaisiin tulevaisuudessa perehtyä syvällisemmin esimerkiksi opetusensihoitajien omaan reflektointiin tai opiskelijoilta saatuun palautteeseen perustuen.

Palautumisesta ja kuormittavuudessa opetusensihoitajat kertovat vaihtelevia tuloksia. Vaihteleviin tuloksiin voi vaikuttaa opetusensihoitajien yksilölliset kokemukset siitä, mikä koetaan kuormittavaksi ja kuinka hyvin jokainen palautuu. Tutkimuksen tuloksissa ilmeni mahdollinen tarve harjoittelujaksojen jälkeiselle palautumisjaksolle, jota osin tällä hetkellä toteutetaan. Kuitenkin nämä tulisi huomioida yksilöllisten tarpeiden mukaan. Tulevaisuudessa opetusensihoitajan työtehtävän kuormittavuuteen ja palautumiseen tulee kiinnittää huomiota, jotta vältetään liialliselta kuormitukselta pidemmällä ajanjaksolla.

Koulutusambulanssi on uusi ja siitä ei ole aikaisempaa julkaistua tutkimustietoa, joten lisätutkimusta aiheesta tarvitaan. Jatkossa voisi tarkemmin selvittää vaikutusta potilasturvallisuuteen, opiskelijoiden ja opetusensihoitajien oppimiseen ja kuormittavuuteen liittyen.

8.3 Johtopäätökset

Kokonaisuudessaan koulutusambulanssi on tuonut olemassa olevien työharjoittelumallien rinnalle mallin, joka opetusensihoitajien kokemusten mukaan aktivoi opiskelijaa sekä opetusensihoitajaa kehittymään useammalla eri oppimisen tavalla.

Koulutusambulanssi vaatii osaltaan selvempien rajojen asettamista koskien esimerkiksi kokoonpanon pysyvyyttä, Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen ja Turun ammattikorkeakoulun mahdollistamaa oppimisympäristöä ja palautumista. Nämä rajat löytynevät kokemuksen ja tiedon karttuessa. Toimiva

koulutusambulanssi avaa koulutusambulanssihankeeseen tavoitteen mukaisesti ensihoitajalle uuden urapolkumallin ja integroi opetusensihoitajan mukaan opetukseen Turun ammattikorkeakoulun tarjoamassa työympäristössä.

Lähteet

Bercher, D.; Carhart, E.; Freel, J.; McKenna, K.; Spain, A. & Todaro, J. 2015. Simulation use in paramedic education research (SUPER): A descriptive study. *Prehospital Emergency Care*. Jul 3; 19(3): 432-440. Viitattu 20.11.2023.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4819833/>

Böhmelt, D.; Eismann, H.; Flentje, M. & Sieg, L. 2019. Instructors for on-the-job training of advanced paramedics - definition of competencies and development of a quality management tool for a "High Responsibility Organization". *GMS J Med Educ*. Feb 15;36(1): Doc8. Viitattu 19.11.2023.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6390088/>

Carlson, E. & Nygren, F. 2017. Preceptors' conceptions of a peer learning model: A phenomenographic study. *Nurse Education Today*. Volume 49, pages 12-16. Viitattu 20.11.2023.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0260691716302532?via=ihub>

Dash, M.; Debata, A.; Eustace-Cook, J.; John, J.; Mohanty, K.; Panda, S. & Rath, K. 2021. Challenges faced by student nurses and midwives in clinical learning environment – A systematic review and meta-synthesis. *Nurse Education Today*. Volume 101, 104875. Viitattu 20.11.2023.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0260691721001325?via%3Dihub>

Engström, M.; Mårtensson, G.; Pålsson, Y.; Swenne C. & Ädel, E. 2017. A peer learning intervention for nursing students in clinical practice education: A quasi-experimental study. *Nurse Education Today*. Volume 51, pages 81-87. Viitattu 20.11.2023.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0260691717300217?via%3Dihub>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. Tutkimushaastattelu – teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, HYY yhtymä.

Juhila, K. Koodaaminen. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 25.10.2023.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/koodaaminen/>

Juhila, K. Teemoittelu. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 25.10.2023.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>

Jyväskylän yliopisto 2021. Laadullinen tutkimus. Viitattu 22.4.2023.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

Kaisto, K. 2022. Koulutusambulanssista hyvät opit tien päällä Varsinais-Suomessa – osaavia ensihoitajia jatkossakin ja uusia urapolkuja. Pelastustieto. Viitattu 8.11.2022. [Koulutusambulanssista hyvät opit tien päällä Varsinais-Suomessa – osaavia ensihoitajia jatkossakin ja uusia urapolkuja^{\[OB\]} - Pelastustieto](#)

Kallio, A. Litterointi. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 25.10.2023.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-prosessi/litterointi/>

Kauppinen, S. 2021. Ensihoidon harjoittelu opiskelijoiden arvioimana Pirkanmaan pelastuslaitoksella. Pro gradu-tutkielma. Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta. Tampereen yliopisto. Viitattu 27.11.2023.

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/130541/KauppinenSanna.pdf>

Kinnunen, A. 2019. Hoitotyön klininen harjoittelu opiskelijamoduulina. Pro gradu -tutkielma. Terveystieteiden tiedekunta. Terveystieteiden opettajankoulutus. Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 20.11.2023.

https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/21117/urn_nbn_fi_uef-20190311.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Koskela, J.; Paulin, J. & Putko, L. 2022. Turun AMK:n ja Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen koulutusambulanssi-pilotti käynnistynyt myötätuudessa. Sun OpiX Turku AMK. Viitattu 25.10.2023. <https://sunopix.turkuamk.fi/yleinen/turun-amkn-ja-varsinais-suomen-pelastuslaitoksen-koulutusambulanssi-pilotti-kaynnistynyt-myotatuudessa/>

Krok, M. 2023. Epävarmuus kalvaa herkästi ensihoitajaa – ”on vain hyväksyttävä se, ettei jokaisen osa-alueen erityisasiantuntija voi olla”.

Pelastusalan ammattilainen SPAL. Viitattu 11.11.2023.

<https://pelastusalan.ammattilainen.fi/epavarmuus-kalvaa-herkasti-ensihoitajaa/>

Kuisma, M.; Holmström, P.; Nurmi, J.; Porthan, K. & Puolakka, T. 2021.

Ensihoito. Helsinki: Sanoma Pro Oy, 15. Viitattu 11.11.2023.

Lindgren, A. 2020. Valmiudet työharjoitteluun. Tehyn julkaisusarja B:3/20.

Viitattu 11.11.2023.

https://www.tehy.fi/system/files/mfiles/julkaisu/2020/2020_b3_valmiudet_tyoharjoitteluun_-_opiskelijajäsenten_nakemyksia_id_16040.pdf

Manninen, K. 2014. Experiencing authenticity. Thesis for doctoral degree.

Department of learning, informatics, management and ethics. Karolinska institutet. Viitattu 20.11.2023.

https://openarchive.ki.se/xmlui/bitstream/handle/10616/41988/Thesis_Katri_Manninen.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Nyström, P. 2021. Ei-tekniset taidot ja Crew Resource Management (CRM).

Ensihoito. Helsinki: Sanoma Pro Oy, 15. Viitattu 20.11.2023.

OKM. 2023. Työryhmä ehdottaa muutoksia ensihoitajien, terveydenhoitajien ja kättilöiden koulutusrakenteeseen sekä koulutuspolkujen siirtymien

nopeuttamista. Viitattu 19.11.2023. [https://okm.fi/-/tyoryhma-ehdottaa-](https://okm.fi/-/tyoryhma-ehdottaa-muutoksia-ensihoitajien-terveydenhoitajien-ja-katiloiden-koulutusrakenteeseen-seka-koulutuspolkujen-siirtymien-nopeuttamista)

[muutoksia-ensihoitajien-terveydenhoitajien-ja-katiloiden-koulutusrakenteeseen-seka-koulutuspolkujen-siirtymien-nopeuttamista](https://okm.fi/-/tyoryhma-ehdottaa-muutoksia-ensihoitajien-terveydenhoitajien-ja-katiloiden-koulutusrakenteeseen-seka-koulutuspolkujen-siirtymien-nopeuttamista)

Paulin, J. 2023. Koulutusambulanssi. Turun ammattikorkeakoulu. Suullinen tiedonlähde.

Pelastustoimi. 2023. Ensihoito Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella. Viitattu

25.10.2023. <https://pelastustoimi.fi/varsinais-suomi/palvelut/ensihoito>

Sohlman, P. 2020. Opiskelijaohjaus terveystalalla. Pro gradu -tutkielma. Terveystieteiden tiedekunta. Terveystieteiden opettajankoulutus. Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 11.11.2023.

https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/22373/urn_nbn_fi_uef-20200433.pdf

STM asetus ensihoitopalvelusta 24.8.2017/585.

STM. 2023. Asiakas- ja potilasturvallisuus. Viitattu 25.10.2023.

<https://stm.fi/asiakas-ja-potilasturvallisuus>

Suomidigi. 2019. Syvä- ja teemahaastattelut. Viitattu 23.10.2023.

<https://www.suomidigi.fi/ohjeet-ja-tuki/menetelmat/syva-ja-teemahaastattelut>

Suvimaa, S. 2014. Purkukeskustelu ja reflektointi vuorovaikutusosaamisen simulaatioharjoituksessa. Pro gradu -tutkielma. Terveystieteiden tiedekunta. Terveystieteiden opettajankoulutus. Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 20.11.2023.

https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/13525/urn_nbn_fi_uef-20140602.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 8 §.

Terveydenhuoltolaki 8.7.2022/581, 39 §.

Terveydenhuoltolaki 29.12.2016/1516, 40 §.

Turun ammattikorkeakoulu 2023. Ensihoitajakoulutus, Kevät 2020. Koulutuksen kuvaus. Viitattu 26.10.2023. [https://opinto-](https://opinto-opas.turkuamk.fi/fi/21632/fi/21701/PENHOK20/year/2019)

[opas.turkuamk.fi/fi/21632/fi/21701/PENHOK20/year/2019](https://opinto-opas.turkuamk.fi/fi/21632/fi/21701/PENHOK20/year/2019)

Turun ammattikorkeakoulu 2022. Liikkuvaa oppimista tositilanteissa – Turun AMK ja Varsinais-Suomen pelastuslaitos käynnistävät koulutusambulanssihankeeseen. Viitattu 26.10.2023.

<https://www.turkuamk.fi/fi/artikkelit/2998/liikkuvaa-oppimista-tositilanteissa/>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 8.11.2023.

https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129.

Varha. 2023. Opiskelijapalaute. Viitattu 19.11.2023.

<https://www.varha.fi/fi/tietoa-varhasta/varha-oppimisymparistona/opiskelijapalaute>

Vuori, J. Laadullinen sisällönanalyysi. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja.

Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 25.10.2023.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/>

Tiedote tutkittavalle

TIEDOTE TUTKITTAVALLE

8.5.2023

Tutkimuksen nimi

Koulutusambulanssi - opetusensihoitajien kokemukset koulutusambulanssi-pilotista osana opinnäytetyötä.

Pyyntö osallistua tutkimukseen tiedonantajana

Teitä pyydetään osallistumaan tutkimustyömme haastatteluun. Tutkimuksessa on tarkoitus selvittää opetusensihoitajien kokemuksia Turun ammattikorkeakoulun ja Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen yhteisestä koulutusambulanssi-pilotista.

Osallistumisen vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Haastatteluun osallistuminen tulkitaan tietoiseksi suostumuksen antamiseksi.

Tutkimuksen toteutus

Tutkimus toteutetaan ennalta sovittuna yksilöhaastatteluna ja se kestää noin 30 minuuttia. Haastattelu nauhoitetaan ja siihen osallistuu haastateltava sekä tutkimuksen toteuttajat. Haastattelut toteutetaan haastateltavan työpaikalla Turun keskuspaloasemalla ja se pyritään suorittamaan virka-ajan puitteissa. Tutkimuksen toteuttavat Riku Laisi ja Sini Oja-Kaukola osana Turku AMK:n ensihoitajakoulutuksen opinnäytetyötä. Haastattelun jälkeen nauhoitus litteroidaan ja analysoidaan laadullisella sisällönanalyysillä. Kerättyä aineistoa käytetään osana opinnäytetyötä ja julkaistaan Theseus-julkaisuarkistossa.

Tietojen luottamuksellisuus ja tietosuoj

Haastatteluaineisto käsitellään anonymisti. Tunnistettavuuden minimoimiseksi haastateltavan tunnistetiedot, kuten sukupuoli ja ikä, jätetään kertomatta. Aineisto säilytetään tietoturvalisesti ja kerätty aineisto tuhoaan analysoinnin jälkeen.

Lisätietoja

Jos teillä on kysyttävää tutkimukseen liittyen, olkaa yhteydessä tutkijoihin sähköpostitse tai puhelimitse.

Haastattelukysymykset

HAASTATTELUKYSYMYKSET

16.5.2023

TEEMA 1: KOULUTUSAMBULANSSIHANKKEEN TOTEUTUMINEN

- Onko koulutusambulanssihanke vastannut odotuksiasi?
- Koetko saamasi lisäkoulutuksen olleen tarpeeksi kattava?
- Koetko koulutusambulanssin vaikuttaneen potilasturvallisuuteen?
- Koetko opetusensihoitajuuden vaikuttaneen ensihoitajien urapolkujen rajallisuuteen?
- Mitkä ovat olleet eri toteutusmuotojen edut?
- Mitkä ovat olleet eri toteutusmuotojen haasteet?

TEEMA 2: OPISKELIJOIDEN OPPIMINEN OPETUSENSIHOITAJAN NÄKÖKULMASTA

- Mitä etuja koulutusambulanssihankkeella on ollut opiskelijoiden oppimisen kannalta?
- Liittykö koulutusambulanssihankkeeseen jotain opiskelijaan liittyviä haasteita?
- Onko eri toteutusmuodoissa esiintynyt oppimiseen liittyviä etuja?
- Onko eri toteutusmuodoissa esiintynyt oppimiseen liittyviä haasteita?
- Onko koulutusambulanssi mielestäsi kohdennettu oikean vaiheen ensihoitajaopiskelijoille?

TEEMA 3: OPETUSENSIHOITAJAN OMA KOKEMUS

- Onko opetusensihoitajana työskentely kehittänyt opetus- ja ohjausosaamistasi?
- Miten opetusensihoitajana työskentely on vaikuttanut työnkuvaasi?
- Oletko päässyt opetusensihoitajana kehittämään koulutusambulanssitoimintaa?
- Miten opetusensihoitajuus on vaikuttanut omaan jaksamiseesi?

Induktiivinen sisällönanalyysi

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka
<p>-”Turhan nopeasti menty kohtia läpi.”</p> <p>-”Tarvittaisiin laajempi ja kattavampi perehdytys.”</p> <p>-”Selkeämmät lähtökohdat tarvittaisiin, jotta kaikilla olisi minimivaatimukset ohjaukseen.”</p> <p>-”Varsinaista lisäkoulutusta ja perehdytystä ei ollut. Ennen hanketta jäi tyhjin käsin.”</p> <p>-”Toteutus jäi opetusensihoitajan harteille, kuitenkin Turun AMK antanut tukea.”</p> <p>-”Lisäkoulutus oli kovin vähäistä ja enemmän ollut tekemällä oppimista.”</p> <p>-”Olisi kaivannut lisää koulutusta oppimispedagogiikasta.”</p> <p>-”Virallista koulutusta ei ole ollut, mutta keskustelusta Turun AMK:n kanssa on saanut ideaa hankkeen toteutuksesta.”</p> <p>-”Enemmänkin vapaata keskustelua, muutamia tosi hyviä asioita.”</p> <p>-”Perehdytystä se enemmänkin oli. Nyt alkavat varsinaiset lisäkoulutukset, jotka koen olevan tarpeeksi kattavat.”</p> <p>-”Positiivinen vaikutus potilasturvallisuuteen, kun käydään tehtävillä asiat perusteellisesti läpi. CRM ja systemaattinen tutkiminen korostunutta.”</p> <p>-”Ihannetilanteessa 3 ihmistä ambulanssissa, joka parantaa potilasturvallisuutta.”</p> <p>-”Ei ole vaikuttanut potilasturvallisuuteen heikentävästi.”</p> <p>-”Ei ole sattunut potilasturvallisuutta heikentäviä tapauksia.”</p>	<p>-pedagoginen lisäkoulutus oli vähäistä ja se koettiin puutteelliseksi</p> <p>-selkeämmät lähtökohdat tarvittaisiin, toteutus jäi opetusensihoitajan harteille</p> <p>-turun AMK antanut tukea ja ideaa hankkeen toteutuksesta</p> <p>-varsinaiset pedagogiset lisäkoulutukset alkavat, jotka koetaan olevan tarpeeksi kattavat</p> <p>Positiivinen vaikutus:</p> <p>-korostunut systemaattinen tutkiminen</p> <p>-korostunut CRM</p> <p>-tehtävät käydään perusteellisesti läpi</p> <p>-3 henkilöä koulutusambulanssin kokoonpanossa</p>	<p>Pedagoginen lisäkoulutus ja perehdytys opetusensihoitajan tehtävään</p> <p>Vaikutus potilasturvallisuuteen</p>	<p>Koulutusambulanssi hankkeen toteutuminen</p>

<p>-”Yksi potilasturvallisuutta heikentävä seikka, kun opetusensihoitaja on kahdestaan opiskelijan kanssa, jolloin tulee tehdä oma rooli ja ohjata toista.”</p> <p>-”Opetusensihoitajalla keskittyminen paljon ohjaamisessa, jolloin voi unohtua jotain potilaan hoitoon liittyen. Tällöin opiskelija ei välttämättä uskalla tai muista huomauttaa.”</p> <p>-”Näen koulutusambulanssin vaikuttaneen positiivisesti urapolkujen rajallisuuteen.”</p> <p>-”Olisi tarvetta laajentaa koulutusambulanssitoimintaa ja tämä mahdollisesti luo uusia urapolkuja ensihoitajille.”</p> <p>-”Näen, että opetusensihoitajuudella on paikkansa. Muitakin vastuualueita on, joten miksei opiskelijoidenkin ohjaamiseen.”</p>	<p>Heikentävä vaikutus:</p> <p>-opetusensihoitaja ollessa kahdestaan opiskelijan kanssa tulee ohjata ja toteuttaa potilaan hoitoa samanaikaisesti</p> <p>-keskittyminen ohjaamisessa, jolloin voi unohtua jotain potilaan hoitoon liittyen</p> <p>-opiskelija ei välttämättä uskalla tai muista huomauttaa</p> <p>-positiivinen vaikutus ensihoitajien urapolkujen rajallisuuteen</p>	<p>Vaikutus urapolkujen rajallisuuteen</p>	
<p>-” Lisää opiskelijan aktiivisuutta ja avoimuutta.”</p> <p>-”Opiskelijoiden käyttäytyminen kohteessa on avoimempaa ja saavat keskustelulle enemmän aikaa, joka kehittää enemmän.”</p> <p>-”Opiskelijan ohjausosaaminen lisääntyy, kun pääsee ohjaamaan toista opiskelijaa.”</p> <p>-”Loppuvaiheen opiskelija pääsee ohjaamaan nuorempaa opiskelijaa ja ottamaan vastuuta, joka parantaa motivaatiota.”</p> <p>”Mielenterveysharjoittelun toteutuminen on hyvä etu, joka valmentaa myöhempien opintojen omaksumisessa.”</p> <p>-”Motivoitunut ohjaaja tukee toisen oppimista.”</p>	<p>Edut:</p> <p>-lisää aktiivisuutta ja avoimuutta</p> <p>-ohjausosaaminen kehittyy</p> <p>-saa enemmän vastuuta</p> <p>-lisää rohkeutta</p> <p>-käydään tehtävät läpi perusteellisesti oppimistilanteina</p> <p>-turvallinen ja avoin työympäristö</p> <p>-tiedonhakutaidot kehittyvät</p> <p>-pystyy harjoittelemaan ambulanssilla ajamista</p> <p>-motivoitunut ohjaaja tukee oppimista</p>	<p>Opiskelijoiden oppiminen koulutusambulanssissa</p>	<p>Opiskelijoiden oppiminen opetusensihoitajan näkökulmasta</p>

<p>-”Opiskelija saa ja ottaa enemmän vastuuta, joka tavallaan pakottaa oppimiseen.”</p> <p>-”Pystyy harjoittelun aikana harjoittelemaan ja ajamaan ambulanssia.”</p> <p>-”Palkallinen harjoittelu on motivoitikeino taustalla.”</p> <p>-”Opetellaan ja käydään tehtävät perusteellisesti läpi.”</p> <p>-”Lähtökohta on eri, koska opetusensihoitaja tulee töihin opettamaan eikä ajamaan vain keikkaa.”</p> <p>-”Turvallinen ja avoin ympäristö, jossa opiskelijat uskaltavat tulla rohkeammiksi ja oppii tuntemaan toistensa toimintatavat.”</p> <p>-”Tiedonhakutaidot kehittyvät.”</p> <p>-”Koulutusambulanssi avaa ovia työpaikan saamiseen.”</p> <p>-”On ollut tilanteita, joissa opiskelijan teoria- ja käytännön osaamisessa on ollut puutteita. Tämän suhteen haastava ja kuormittava harjoittelu opiskelijalle.”</p> <p>-”Keikkamäärät. Paine kun iskee päälle ja unohtaa käydä asiat läpi niin jälkikäteen niitä ei muista.”</p> <p>-”Ei välttämättä tarpeeksi aikaa käydä asioita läpi, keikat menee edelle.”</p> <p>-”Haasteena oppimiselle, kun palkallinen opiskelija on liian aikaisessa vaiheessa harjoittelussa.”</p> <p>-”Palkalliseen harjoitteluun mt-harkka on monelle liian aikainen, voisi olla ok jos on aikaisempaa työkokemusta ja kykenee suoriutumaan perustason ensihoitajan työtehtävistä.”</p> <p>-”Alkuvaiheen opiskelijoita ollut palkallisessa harjoittelussa, jolloin osaaminen ei ole mahdollistanut vetovastuun ottamista ja kuormittaa opetusensihoitajaa.”</p>	<p>-aikaisemmassa vaiheessa suoritettu palkallinen harjoittelu (mt) valmentaa myöhempien opintojen omaksumisessa</p> <p>-avaa ovia työpaikan saamiseen</p> <p>-opiskelija saa palkkaa työharjoittelusta, joka toimii motivoitikeinona</p> <p>Haasteet:</p> <p>-liian aikaisessa vaiheessa opintoja palkallisen harjoittelun vaatimustaso voi olla liian kuormittava eikä mahdollista vetovastuun ottamista</p> <p>-mielenterveysharjoittelun suorittaminen koulutusambulanssissa ei aja asiaansa</p> <p>-kaksi saman vaiheen opiskelijaa samassa autossa</p> <p>-tehtävämäärien vaikutus opetustilanteiden pitämiseen</p>		
--	---	--	--

<p>-”Ei palvele koulutusambulanssin ajatusta, jos samalta luokalta tulee kaksi opiskelijaa samaan autoon.”</p> <p>-”Lähihoitajataustalla ja käytännön työkokemuksella myös aiemman vaiheen opiskelija voisi suorittaa harjoittelun palkallisena.”</p> <p>-”Mt-harkka väärä harjoittelu koulutusambulanssiin, ei aja asiaansa.”</p> <p>-”Etuna 5 viikon harjoittelumallissa se, että opiskelijat ovat harjoittelussa samaan aikaan. Pystyy käymään asiat yhdessä läpi.”</p> <p>-”Etuna 5 viikon harjoittelumallissa tiivis intensiivinen paketti, jolloin toteutuu jatkumo kehitykseen.”</p> <p>-”Etuna sama kokoonpano, jossa ihmiset ja toimintatavat tulevat tutuiksi.”</p> <p>-”Tiukka rutistus suorittaa harjoittelu 5 viikkoon, joka on kuormittavaa opiskelijalle, etenkin jos on opintoja samanaikaisesti.”</p> <p>-”Haasteena 5 viikon mallissa opetusensihoidajan lomat, vapaat ja sairastuminen, jotka osuvat harjoittelujakson ajalle.”</p> <p>-”Keikkaluontoinen malli voi olla opiskelijalle helpompi sovittaa opintojen suhteen.”</p> <p>-”Keikkaluontoisessa mallissa pedagogisessa mielessä etuna opiskelijalla on enemmän aikaa perehtyä työvuorojen välissä haastaviin asioihin.”</p> <p>-”Keikkaluontoinen malli ei kuormita yhtä paljon, kun työvuoroja on harvemmin.”</p> <p>-”Osa opiskelijoista hyötyy siitä, että jakso on ajallisesti pidempi.”</p>	<p>Edut:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opiskelijat ovat harjoittelussa samaan aikaan -sama kokoonpano; ihmiset ja toimintatavat tulevat tutuksi -intensiivisyys -kehityksen jatkumo <p>Haasteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> -kuormittavaa opiskelijalle, jos on opintoja samanaikaisesti -mahdolliset lomat, sairastumiset ja poissaolot harjoittelujakson aikana <p>Edut:</p> <ul style="list-style-type: none"> -voi olla opiskelijalle helpompi sovittaa opintojen suhteen -enemmän aikaa työvuorojen välissä opiskella ja perehtyä haastaviin asioihin -vähemmän kuormittavampaa -osa hyötyy ajallisesti pidemmästä harjoittelujaksosta 	<p>5 viikon harjoittelumalli</p> <p>Keikkatyöluontoinen harjoittelumalli</p>	
--	---	--	--

<p>-”Enemmän aikaa työvuorojen välissä opiskella ja sisäistää jo opittuja asioita, joka ei ole niin kuormittavaa.”</p> <p>-”Keikkatyöluontoisessa mallissa tulee paljon hyppimistä, alkuvaiheen opiskelijat ehtivät vaihtumaan jakson aikana tai heitä ei ole ollenkaan.”</p> <p>-”Keikkaluontoisessa mallissa haasteena monta opiskelijaa ja vaikea seurata edistymistä.”</p> <p>-”Kuormittavuus korkeampi keikkailumallissa.”</p> <p>-” Keikkatyöluontoisessa mallissa näillä työntekijävahvuuksilla ei minkään näköisiä etuja.”</p> <p>-”Palkallisen opiskelijan roolissa nuorempi opiskelija ja palkattomana vanhempi.”</p> <p>-”Keikkatyönä palkkasuhteessa tekevän opiskelijan harjoittelu liian pirstaleinen.”</p> <p>-”Keikkailumallissa haasteena hajanaisuus, joka vaatii opiskelija ja ohjaajan suhteen kirjanpitoa edistymisestä.”</p> <p>-”Koulutusambulanssin kokoonpano ei toteudu hyvin keikkailumallissa.”</p> <p>-”Keikkailumallissa ei ole mitään hyvää. Vaikea suunnitella ja muistaa mihin on viimeksi jääty.”</p> <p>-”Keikkailumallissa opiskelijoiden harjoittelut eivät ole samaan aikaan, jolloin ollaan autossa kahdestaan.”</p>	<p>Haasteet:</p> <p>-suunniteltu kokoonpano ei ole toteutunut</p> <p>-vaikea seurata edistymistä</p> <p>-harjoittelujakson hajanaisuus</p> <p>-opiskelijoiden harjoittelut eivät rytmity ja alkuvaiheen opiskelijat vaihtuvat</p> <p>-opetusensihoitajan kuormittavuus korkeampaa työskennellessä kahdestaan opiskelijan kanssa</p>		
<p>-”Tahtoisin uskoa, että opetus- ja ohjausosaaminen on kehittynyt, koska toistomääriä on tullut enemmän.”</p> <p>-”Muodostunut tietynlainen runko, jonka perusteella opettaa perusteellisemmin asioita.”</p>	<p>-opetus- ja ohjausosaaminen kehittynyt</p> <p>-opiskelijaohjauksen toistomäärien lisääntyminen</p> <p>-turun AMK:n opetukseen ja simulaatioihin osallistuminen</p>	<p>Opetusensihoitajan oma kehittyminen</p>	<p>Opetusensihoitajan työ</p>

<p>-”Ohjausmode jäänyt päälle ja puhun enemmän ääneen tehtävillä.”</p> <p>-”On kehittänyt opetus- ja ohjausosaamista.”</p> <p>-”Toistoja opiskelijaohjaamiseen on saanut lisää.”</p> <p>-”Simulaatioihin ja opetukseen osallistuminen on hyödyttänyt paljon, kun pääsee eri ympäristöön seuraamaan ammattiopettajan opetustyyliä ja saa eväitä omaan opetukseen.”</p> <p>-”Hyvä yhteydenpito ja apu Turun AMK:n opettajilta on opettanut ja kasvattanut.”</p> <p>-”Tällä hetkellä ei vielä ole kehittänyt opetus- ja ohjausosaamistani, koska ollut vähän opiskelijoita eikä ole päässyt kunnolla mukaan. Syksyllä pääsee enemmän kiinni, kun on enemmän opiskelijoita.”</p> <p>-”Uskon, että olen ohjaajana muuttunut enemmän tavoitteita kohti meneväksi ja vaativammaksi.”</p> <p>-”Opetustilanteita Turun AMK:lla olisi paljon, mutta niihin kaikkiin ei pääse osallistumaan työnantajan puolelta.”</p> <p>-”Olen päässyt kehittämään koulutusambulanssitoimintaa.”</p> <p>-”Koulun ja työnantajan puoli kuunnellut näkemyksiä ja tämän pohjalta on kokeiltu uusia asioita.”</p> <p>-”Ideoita otettu vastaan ja varmasti ollaan päästy vaikuttamaan, lähtökohtana oli puhdas pöytä.”</p> <p>-”Koen, että olen päässyt kehittämään paljon koulutusambulanssitoimintaa.”</p> <p>-”Annetaan vapautta toteuttaa hanketta oman näköisellä tavalla.”</p> <p>-”Opetusensihoitajat ovat olleet suuri osa hankkeen toteuttamisessa.”</p>	<p>-työympäristön laajeneminen</p> <p>-yhteistyöstä Turun AMK:n opettajien kanssa saanut eväitä ja tukea omaan opetukseen</p> <p>-työaika ei ole joutanut osallistumaan Turun AMK:n opetukseen</p> <p>-opetusensihoitajat ovat päässeet kehittämään koulutusambulanssitoimintaa</p> <p>-säännölliset palaverit, joissa Turun AMK ja työnantaja kuunnellut näkemyksiä.</p> <p>-annetaan vapautta toteuttaa hanketta oman näköisellä tavalla</p>	<p>Hankkeen kehittäminen</p>	
---	--	------------------------------	--

<p>-”Säännöllisesti on palavereja, joissa otetaan ideoita vastaan ja pääsee vaikuttamaan.”</p> <p>-”Oma jaksaminen oli koetuksella, kun keikkamuotoisessa mallissa oli kaksi eri opiskelijaa mt-harkassa. Työnantaja olisi voinut jakaa opiskelijat tasapuolisemmin.”</p> <p>-”5 viikon harjoittelujaksoa en kokenut ollenkaan kuormittavaksi.”</p> <p>-”Jos hanke saa jatkoa, tulee opetusensihoitajan jaksamisesta huolehtia harjoittelujaksojen välisellä palautumisella.”</p> <p>-”Toistaiseksi en ole kokenut kuormitusta mitenkään mahdolliseksi. Pidemmällä juoksulla voi olla, että kuormittaa.”</p> <p>-”Kuormittaa ihan selkeästi. Sijoitusasema pääasemalla, joka on kiireisin asema.”</p> <p>-”Ohjaustilanteet lisänneet työmäärää.”</p> <p>-”Palatumisjakso olisi hyvä, meidän jaoksessa tätä ollaan pystytty toteuttamaan.”</p> <p>-”Opetusensihoitajan sijoittuminen keskusasemalle kuormittaa.”</p> <p>-”Siirtyminen rauhallisemmalle asemalle hyvä juttu, koska on enemmän aikaa käydä ohjaus- ja opetustilanteita läpi.”</p> <p>-”Palatumisjakso harjoitteluiden välissä olisi hyvä juttu, kuitenkin yksilöllistä missä ajassa kukin palautuu.”</p> <p>-”Vaikuttanut omaan jaksamiseen vaihtelevasti.”</p> <p>-”Koulutusambulanssin suunnitellulla kokoonpanolla en koe kuormittavaksi ja se on todella mielekästä.”</p> <p>-”Haastavamman opiskelijan kanssa kahdestaan työskentely vaatii itseltä 200% ja kuormittaa pidemmän päälle.”</p>	<p>-sijoittuminen keskuspalasemalle kuormittaa</p> <p>-kaksi alkuvaiheen opiskelijaa samaan aikaan palkallisessa harjoittelussa kuormittavaa</p> <p>-ohjaustilanteet lisänneet työmäärää</p> <p>-koulutusambulanssin suunnitellulla kokoonpanolla ei niin kuormittavaa</p> <p>-opetusensihoitajan jaksamisesta tulisi huolehtia harjoitteluiden jälkeisellä palautumisjaksolla</p>	<p>Jaksaminen</p>	
--	--	-------------------	--

-”En koe palautumisjaksoa tarpeelliseksi, opiskelijat ovat todella motivoituneita työpareja.”			
---	--	--	--